

Pe pošti prejemam:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrt " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "
V upravnistvu prejemam:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " —
mesec " 1 " 70 "
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Štev. 257.

V Ljubljani, v petek 9. novembra 1900.

Letnik XXVIII.

Naročnino in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Bosanske železnice.

Že nad 30 let je na dnevnem redu vprašanje železniške zveze Dalmacije z ostalo Avstrijo. Dalmacija ima krasna pristanišča, najboljše mornarje, toda pristanišča so zanemarjena, dežela nima železniških zvez z zaledjem, in tako si mora marljivo in čvrsto prebivalstvo iskati kruha v tujini.

Kaj bi bilo naravneje, nego da se Bosna po železnica zveže z dalmatinskimi pristanišči? Že pred desetletji je grof Borelli napisal daljšo razpravo, v kateri je dokazoval potrebo, da se Split preko Sarajeva zveže z Balkanom. To vprašanje je za Dalmacijo največjega pomena. In že nekaj let minister Kallay v delegacijah ponavlja tehtne razloge, ki govorijo za gradnjo označene železnice.

Dalmatinski poslanci brez razlike so v državnem zboru vsako leto razpravljali o tem vprašanju, ki ni samo v interesu Dalmacije, ampak tudi bosanske in avstrijske trgovine. Te železnice pa so potrebne tudi v političnem in stratežnem oziru. Po daljših borbah se je avstrijska vlada odločila in 1. 1898 predložila drž. zboru načrt zakona, po katerem naj bi se zgradila železnica od Splita do dalmatinske deželne meje pri Aržanu s stransko progo do Sinja. Ta načrt zakona je dne 15. dec. 1898 v drž. zboru obveljal. A to je bilo vse. Ta železnica na avstrijskih tleh se ni zgradila, ker Mažari ne dovolijo, da bi se nadaljevala preko Bugojna do Sarajeva. Ogerska vlada se z vsemi silami ustavlja gradnji te železnice, češ, da bi škodila Reki.

Minule dni so se na Dunaju vršile obravnave med avstrijskimi in ogerskimi ministri. Med obema vladama je bilo glede tega vprašanja že toliko nasprotje, da se je govorilo o demisiji ogerske vlade. V torek so se v Pešti mej vladama pričele nove obravnave. Kolikor je znano, zmagala je zopet ogerska vlada s svojimi zahtevami. Minister za unanje posle grof Goluchowski je baje

posredoval. Po njegovem predlogu naj bi se pač zgradila proga Bugojno-Aržano, toda šele potem, ko sta dograjeni železnici iz Sarajeva do Novega Bazara in od Šabora v Dobo.

Torej država naj zopet v prvi vrsti podpira ogerske koristi in misli na svoje tedaj, ko milostno dovoli ogerska vlada.

Pomenljivo pa je, da so v tem vprašanju navzlic političnim razporom vse avstrijske stranke edine.

Glasila raznih strank obsojajo ogersko samogoltnost in pozivljajo avstrijsko vlado, naj ne odjenja. Toda vlada je že odjenjala, Ogri so prodrli s svojo zahtevo proti razcepljeni Avstriji. Mi to iskreno obžalujemo, a reči moramo: Avstriji smo si sami krivi, da je Oger močnejši od nas.

Volilno gibanje.

Volilno gibanje na Koroškem.

Iz Celovca, dne 8. t. m. »Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem« je imelo minulo nedeljo zopet dva shoda. Na dopoldanskem shodu v Grabaljavasi, občina Rikarjavas, sta govorila gg. Grafenauer in Podgorc. Udeležba je bila jako dobra in z največjim zanimanjem so sledili navzoči govornikom, obljubivši, da storijo na dan volitve svojo dolžnost. — Popoludne je bil shod v Št. Juriju, občina Važenberg. Govorili so gg. Grafenauer, Treiber in Limpel. Udeležba ni bila toliko kot predpopoldnem. Shod se je vršil v najlepšem redu in upamo, da obrodi dober sad.

Prihodnjo nedeljo zboruje imenovano društvo v Ličjivasi, občina Pokrče, predpopoldnem, popoludne pa v Ilvvljah, občina Kotmaravas.

Kot kandidata za V. kurijo je postavila nemška konservativna stranka posestnika v Milštatu in odvetnika na Dunaju, g. dr. Aleksandra Pupovaca. To kandidaturo

bodo podpirali tudi Slovenci. Da je prav na mestu, kažejo najbolj divji izbruhi nemško-nacionalnih listov, ki z vso močjo napadajo imenovanega. Da pride Lemischev mandat v nevarnost, je te ljudi spravilo v hudo razburjenost.

Koroški liberalci in nacionalci na delu.

Iz Celovca, dne 8. nov. Nemško-nacionalci so imeli minulo nedeljo shod v Sovodju, kjer sta govorila bivša poslanca Ambr. Wernisch in dr. Artur Lemisch, ki oba zopet kandidujeta. Na shodu je bil navzoč tudi dr. Steinwender. Dr. Lemisch je oznanjeval, kaj mora biti bodoči program nemško-nacionalne stranke: on je zoper vsako zvezo s Poljaki in klerikalci; med Nemci in Čehi se mora napraviti ločilni zid; Avstrija mora voliti samo med tem, da je nemška ali slovanska; orožje obstrukcije se ne sme odložiti; nemška ljudska stranka mora ostati v obstrukciji in nikoli ne sme postati »regierungs-fähig«. — To je vsa Lemischeva modrost, katero si naj dobro ogledajo volilci! — Predsednik shodu je vabil udeležence, naj se mnogoštevilno udeležijo nemškega »partei-tag«, kateri bo prihodnjo nedeljo v Celovcu. Temu se pridružuje tudi dr. Steinwender, zlasti ker ga prireditelji tega shoda niso povabili, »dasi je ravno toliko storil za svoje ljudstvo in deželo, kakor oni.« Naj le gredo na shod, da bodo videli, kaj počenjajo »celovski gospodje«.

Zato, ker Steinwender ni povabljen na omenjeni »partei-tag«, zahtevajo »Kärntner Nachrichten«, naj se ga Zgornje Korošci sploh ne udeležijo.

V Šmohorju bodo dne 18. t. m. volilni shod za kmečke volilce. Govorili bodo: Wernisch, dr. Abuja (!!) in dr. Steinwender. Gospod dr. Abuja torej zopet stopajo na politično poprišče!

Za mestno skupino Velikovec-Št.

Vid je prevzel kandidaturo velikovski klobučar Gratzhofer.

Baron Rokitsansky bode kmete reševal dne 18. t. m. na shodu v Šmartnu nad Beljakom.

»Bauernbund« prične rogoviliti v celovško-velikovškem okraju. Spraviti hoče na vsak način na poslanski stolec svojega vernega in vnetega privrženca, predsednika kmetijske družbe Čare-ta. Dne 18. nov. zboruje v Grebinju. Govoril bode posl. Tschernigg. Dne 25. novem. zboruje »bauernbund« v Trušnjah. »Kandidat« Čare ni oglašen kot govornik. Ali se sramuje priti med »svoje« volilce?

Prvotne volitve.

Somišljenike prosimo, da nam o izidu prvotnih volitev po obmejnih slovenskih deželah takoj poročajo.

Liberalni mane ver.

Kranjski pisar Eržen vabi v imenu župana Novaka z Jame, župane kranjskega sodnega okraja in drugih okrajev na shod, ki naj bi bil v ponedeljek v Kranju in kjer bi bil »pogovor o kandidatu«, ki naj bi bil po mnenju liberalcev kak moč, ki se pusti liberalcem voditi za nos. Naši katol. narodni župani naj bodo oprezní napram tem naj-novejšim liberalnim limanicam!

Volitve volilnih mož v Istri.

Iz Trsta se nam piše: »Edinost« je prinesla danes, 8. t. m. brzojavko iz Umaga, glasom katere so v kmečkih občinah Petrovija Sv. Lovreč Materada o volitvi vol. mož zmagali Hrvati. No, »Piccolo della sera« istega dne priobčuje drugo brzojavko, da so bili vsi glasovi oddani za pristase italijanske narodne stranke, ter imenuje tudi izvoljene volilne može. Kje je resnica? Nemogoče ni, da so Lahi mistificirali »Edinost«. To bi ne bilo privikrat, da se ta stranka o volitvah poslužuje takih malenkostnih sredstev. Sicer pa bi »Edinost« tudi lahko vedela, kako stoje stvari v najbolj zapuščnem delu Istre.

LISTEK.

Par dni med Srbi.

Piše D. C.

(Dalje.)

Za silo oblečena otročja nesnaga ciganska se valja sredi ceste, obsipa se s poluličnim prahom in povzroča tako grozno vpitje, da bi morali hiteti ljudje z vseh strani na pomoč, ko bi ne vedeli, da so to — cigani. Moških ciganov je malo videti okoli doma; neprenehoma mešetarijo po mestu ali po bližnji in daljni okolici s konji, ali pa lazijo z gosli in drugimi godali po gostilnah.

Cigani so popolnoma ločeni od ostalega mesta; v celi »mali« ni niti jedne srbske hiše, in niti jeden cigan nima svojega doma v mestu. Večina teh »ciganov« je mahomedanska; imajo tudi svojega duhovnika in lastno pokopališče, a mošeje jim ne dovoli zidati občina v mestnem okrogu. Resnega dela ne poznajo; klatijo se po konjskih semnjih, ponoči godejo po beznicah, žene in otroci pa doma kadijo tobak in pasejo lenobo.

Proti večeru sem se sprehajal po doljnem »šoru«. Od daleč začujem godbo. Kmalu se pojavi precej dolg spreved. Vprašam prvega človeka, kaj to pomeni. »Na

proševino gredo!« Naprej je stopal dečko in nosil v rokah z belim prtom pokriti »služabnik«; na njem so naložena razna darila, katera poklanja snubač svojemu dekletu; bogatejši snubači dajo navadno kako dragoceno nakitje, naprsne »granate«, niz dukatov, zapestnice ali kaj podobnega; če je mladoženin manj premožen, se mora devojka zadovoljiti s čim drugim. Za momkom koraka ciganska godba in pritiska kolikor mogoče hrupno na svoja godala. Za godbo stopa mladoženin z drugovi, za njimi njihovi znanci. Potem pridejo dekleta in za temi seveda neizogibna otročad. Ves spreved se vleče počasi proti hiši, kjer mislijo izprositi devojko. Seveda je že vse prej dogovorjeno in gotovo; doma pričakuje »mlada« s prijateljicami zaželenih gostov. Ko pride spreved v hišo, zaprosita druga v imenu snubačevem njene roke; stariši privolijo, »mlada« pa zaplače. Nato pride še pop, zamenja jima prstane ter ju blagoslovi. Potem se prične gostovanje. Povabljeni so vsi sorodniki, in kumovi in vse mogoče kume, manjkati ne sme nobenega znanca. in pokažejo se jedila z veliko žlico. Na prvem mestu sedi pop, ob straneh ženin z izprošeno »mlado« in njuni roditelji. Ko se duhovni malo razvedre, prevzamejo cigani glavno ulogo, mladi svet ne more več vstrpeti na

*) Služabnik = s čemur se poslužuje = nem. Tasse.

stolih, sprime se v krog ter zapleše kolo. In to veselje traja do jutra...

V Šabcu imajo neverjetno veliko število gostiln ali »kavan«, kakor pravijo. Vse mesto broji nekaj preko 12.000 prebivalcev, a kavarn ali gostiln je preko 150. Skoro vsaka druga hiša je objednem tudi gostilna. A te srbske gostilne so precej drugačne nego naše. Celo poletje ne hodete skoro videli v gostilniški sobi (vsaka »kavana« ima obično samo po jedno večjo sobo) nobenega gasta; mize in stoli so podnevi in ponoči pred hišo, nad njimi je razprostrta platnena streha; tam torej posedajo gostje, kakor se jim zljubi.

Tako malo točne postrežbe nisem našel še nikjer, kakor po teh krajih. Človek lahko sede za mizo in prebira časnike celo popoldne, in živa duša ga ne bo vprašala, če želi morda čašico rakije. Prav pošteno sem se moral truditi, predno sem priklikal natakara. Natakara tamošnje gostilne ne poznajo, in tudi oblastveno je ženska postrežba v gostilnah zabranjena. Čudil sem se, ko sem prvokrat prišel v tako gostilno. Pogledam krog sebe; bili so ljudje boljše vrste; prebirali so liste, a pred vsakim je stala merica — rakije, prave, pristne slivovke. »Če vas ni sram, pa še mene ne bo, vsaj me ne pozna nihče!« sem si mislil in glasno zaklical: rakije. Prineso mi jo res, objednem pa tudi majhen krožnik razrezanih kislih »krastavcev«, kumar. Čemu neki zopet

to? Pogledam k drugim mizam, in pomislite si, skoro vsi so žvečili krastavce in pili rakijo.

Pokusil sem se jaz, pa mi ni ugajalo. Poizvedel sem pozneje, da imajo srbske gostilne o vsakem letnem času kak prigrizek za svoje pive; ko zmanjka krastavcev, nosijo na mizo kislo zeleno papriko, včasih tudi — kislo zelje, spomladi pa mlado še zeleno čebulo, dobro okisano. Ti ljudje imajo res čudna grla. Toda rakija, ta je pa dobra, kakoršne pri nas ne dobite v nobeni gostilni. Pa je čudovito po ceni. Liter slivovice stane v gostilni tri groše, t. j. okoli 30 krajcarjev. Ako pijete navadno malo merico (pol desetinke), plačate le jeden »marjaš« (5 para din.) ali po naše blizu pet vinarjev.

Da je žganje v Srbiji tako dober kup, je umljivo, kajti slive, češplje imajo tam svoj dom. Nekateri gospodarji imajo kar po cele šume samega češpljevega drevja; jeseni pride iz Avstrije na stotine in stotine ljudij, ki dobe v Srbiji dela: obirajo češplje, kuhajo žganje, ali jih suše in suhe odpošiljajo dalje. Največ suhih češpelj se zvozi v Avstrijo. — Najraje sem okušal v gostilni srbsko kavo. Ah, ta črna kava, ljubljanske kavarnarje bi bilo treba tje poslati. Pripravi jo za vsacega posebej, in to v par trenutkih; le to se mi je zdelo čudno, da vlije v čašo ob jednem tudi vso goščo.

(Konec prih.)

Političen shod in Slomšekova slavnost pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah.

Zadnje nedeljo je poletelo jareninsko politično društvo k Sv. Jakobu v Slov. gorica, da tudi ondi vzdrami zaspane naše ljudi, katerih mnogi sladko počivajo v objemu blažene nemškutarije. Da jih opozori na važnost bližajočih se prvotnih volitev za državni zbor, zajedno pa jim s Slomšekovo slavnostjo pokaže na najkрасnejši Slomškov vzgled pravega rodoljuba. Zbralo se je obilo Jakobčanov. Shod otvori društveni predsednik Gomilšek, in da besedo za našo stvar vnetemu kmetu Janezu Roškerju od Sv. Jurija v Slov. gorica, da spregovori besedo o novih državnozborskih volitvah. Vrli kmečki govornik je izbornu izvršil svojo nalogo.

Pred vsem je omenjal današnjih slabih gospodarskih razmer med našim kmečkim ljudstvom. Kmečko gospodarstvo gre vedno bolj rakovo pot. Rešitev še je mogoča. Ko bomo v gospodarskem oziru na trdnih nogah, se nam bo tudi v političnem oziru bolje godilo. Za kmeta Slovenskih goric so preimenitni vinogradi, ki pa vedno bolj hirajo. Treba nam jih zasadi z ameriško trto in podvojili si bomo dohodke. V tem oziru so izborna pomoč: poduk iz gospodarskih knjig in dobri viničarji. Zato za oboje skrbimo, združimo se v zadrage, delajmo z združenimi močmi za preporod našega pravega kmečkega stanu in bodočnost bo gotovo bolja od sedanjosti. Sami si lahko veliko pomagamo, veliko nam pa lahko pomagajo tudi dobri poslanci, vneti za blagor kmečkega stanu. Takih poslancev še je premalo. Državnozborske volitve so pred durmi, pojdemo na delo. Naša državnozborska kandidata v kmečkih občinah in v 5. skupini, prof. Robič in kmet Mlakar, sta moža našega popolnega zaupanja. Da zmaga prvi z velikansko večino, da po možnosti prodre drugi, to bode naša skrb že sedaj pri prvotnih volitvah. Zato volimo le take volilne može, ki bodo glasovali za nju.

Na to govornik pobije razne izgovore, n. pr.: bodo že brez mene opravili; nimam časa; ne bo boljše, če grem volit; bojim se zamere. Kdor ima take izgovore ob volitvah, ta ne zasluži imena »mož«, ta ne vé, kaj je dolžan storiti iz ljubezni do vere, do domovine in do cesarja. Skupno pojdemo na volišče in spolnimo najmenitnejšo svojo državljansko dolžnost. V plačilo nam bo sladka zavest, da smo ravnali kot dobri katoličani in zvesti državljani, pa tudi gotov napredek naše stvari. Naj svet izvé, da smo Slovenci pošteni narod, ki vé pa tudi zvesto spolnuje, kar mu velevalo cerkev, domovina in cesar.

Vsestransko odobravanje je sledilo času primernim, umestnim besedam govornikovim, katerega še upamo dostikrat slišati na naših shodih. Dolžnost Jakobskih rodoljubov pa je, da skrbé, da izpadejo prvotne volitve vse-skozi ugodno.

Predsednik shoda sedaj prečita in razloži znane resolucije jareninskega shoda, in še sledeče:

1. Shod se odločno izreka proti vpe-ljavi nemškega kot državnega jezika, ker bi se ista popolnoma protivila zakonu o enakopravnosti avstrijskih narodov in bi v obraz bila dejanskim razmeram v Avstriji, v kateri biva le 8 mil. Nemcev, Slovanov pa 14 mil.

2. Shod opozarja visoko vlado, naj ne dela samo obljub, naj ne hlapčuje le nemško-liberalni prusaški birokraciji, temveč se naj vendar že enkrat odločno postavi na stališče pravičnosti tudi nasproti vsem slovan-skim narodnostim. Le tedaj, ko bo strla vladohlepnost Nemcev ter podelila Slovanom v zakonih zjamčene pravice, bo zavladal mir in se bo lahko pričelo uspešno gospo-darsko delo, toli potrebno vsem narodom.

3. Shod izraža upanje, da se v novem državnem zboru najdejo vsi slovanski pos-lanci ter edino postopajo, da pridejo Slo-vani v Avstriji do tiste moči, katera jim gre po njih številu. V slogi počiva moč avstrijskih Slovanov, v njih slogi pa počiva tudi moč celokupne Avstrije.

Brez ugovora, soglasno so vsprejeli zbo-rovalci predlagane resolucije. Ko se nihče več ne oglasi k besedi, zaključil predsednik

politično zborovanje, kateremu je sledila Slomšekova slavnost.

Prične jo mladenič iz Jarenine z dekla-macijo Slomškovih pesmi »Popotnica vo-jaka«. Na to govori kaplan Gomilšek slavnostni govor. V zanimivih črticah oriše Slomšekovo verno, rodoljubno, pravično in nedolžno-veselo srce. Iz Slomškovih vernosti in pobožnosti so izšla vsa ona znamenita dela, s katerimi je utrdil katoliško vero med Slovenci in utemeljil pravo krščansko življenje med našim ljudstvom. Lastni vzpodbudni vzgled, beseda živa in pisana so mu bili v tem pogledu poglavitni pripomočki. Nedosegljiva je Slomšekova rodoljubnost. V vernem srcu ima prostora dovolj ljubezen do lastnega naroda in jezika, le v vernem srcu je prava taka ljubezen doma. Delal je Slomšek za omiko in napredek Slovencev z besedo, s knjigami in po šoli, za katero je do sedaj največ storil med Slovenci. Vzorna je Slomšekova pravičnost. Videl je, da so imeli Nemci pre-več pravic, Slovenci skoraj nobenih, da je nemški jezik kraljeval med Slovenci, domači jezik pa bil zaničevan. Pravicoljubje ga je nagnilo, da se je potegoval za teptane prave Slovencev, da je tirjal isto veljavo za slovenski jezik, kakoršno je užival nemški. Najslavnejši čin njegove pravičnosti nasproti lastnemu narodu je združitev slovenskega dela sekovške škofije z lavantinsko in pre-stava škofijskega sedeža med Slovence, v Maribor. Sree verno, rodoljubno pa pravično je lahko veselo in tako je bilo tudi Slomšekovo. Nedolžna veselost njegovega srca je našla najlepši izraz v njegovih nabožnih, podučnih pesmicah in zdravicah, ki so še dandanes ljube znanke našega ljudstva.

Govornik je vneto priporočal navzočemu ljudstvu prve tri prelepe čednosti Slomše-kove, katerim sama ob sebi sledi četrta. Bo-dimo verni in rodoljubni, drugim pravični smo itak preveč, toda nam samim bodimo odsej bolj pravični, nego smo bili doslej, ko smo odpadnikom in tujcem lahkomi-selno pripuščali se širiti in krepiti na naše stroške in v našo škodo, za utrditev lastne posesti in za uveljavljanje lastnih narodnih pravic pa se često nismo niti najmanje potegnili. Naposled še je vsem polagal na srce, naj z velikim veseljem vsprejmo in čitajo Mohor-jevo knjigo o Slomšku, naj jo hranijo kot najdragocenejši biser in se iz nje navzamejo Slomškov duha, t. j. prave dejanske ljubezni do vere in do slovenske domovine.

Poljudni, navdušujoči govor so vsi zbo-rovalci z veseljem poslušali in končno iz-rekli govorniku svojo iskreno zahvalo.

Shod in slavnost sta se izvršila kar naj-lepše. Bil je ta shod že petnajsti tekom dve-letnega društvenega obstanka. Krščanska in narodna zavest se ob meji počasi širi in utrja. Vpliv bližnjega nemštva in vmes med nami raztresenega nemškutarstva je premo-gočen, nasprotniki sila izvežbani agitatorji, naše ljudstvo je dobro, a premehko, naro-dnih delavcev pa je daleč premalo, da bi mogli naenkrat podreti tuje gospodstvo nad obmejnimi Slovenci. Naša stvar je pravična, je sveta, zato trdno zaupamo, da končno zmaga. V tem nam pomodi Bog in sreča junaska!

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. novembra.

Sodba nemških ustov o zadnjem govoru dr. Ebenhocha. Na shodu kato-liškega političnega društva za Gor. Avstrijo je govoril, kot smo že povedali, dr. Eben-hoch o razmerju katoliške ljudske stranke napram Mladočehom. O teh je rekel mož, da bodo v prihodnjem parlamentu gotovo osamljeni, ako ne opuste obstrukcije. To bi samo na sebi ne bilo ravno pretirano, ker res vse hrepeni po mirnem parlamentarnem delu in torej že a priori obsoja vsako ob-strukcijo. Toda dr. Ebenhoch je šel v svo-jih izjavah še dalje in povedal, da se hoče pridružiti nemški »gemeinbürgschaft«. »N. Tir. St.« pa sedaj dokazuje, da za to mi-sel mož ne bo našel mnogo somišljenikov v katoliški ljudski stranki. Člani te stranke, piše imenovan list, vztrajajo sicer neomajno pri nemštvi, ne izgube pa izpred očí, da je avstrijska država s svojimi posebnimi na-rodnostnimi razmerami mesto, na katerem se moremo gibati. Mi vemo, kaj treba nem-

štvu in kaj se da doseči, nemški levičarji so pa to docela pozabili in sedaj niti več ne poznajo § 19 državnega osnovnega zakona, ki so ga sami ustvarili in ki zjamčuje jed-nakopravnost vsem narodom v Avstriji. Čim odločneje zavračajo češke zahteve, tem vztrajneje jih ponavljajo. Mi sicer nismo po-sebno simpatični Čehom, toda vprašamo, kake koristi pa imajo od tega nemški pravi interesi, če se ne dovoli Čehom tega, kar smo že davno dovolili Italijanom, namreč zakonito uvedbo narodnega jezika v čisto če-skih okrajih kot notranji uradni jezik, za-hteva, ki je povsem pravična? Prav nobe-nih. »Na strani Nemcev stati« se ne pravi, slediti bedastemu vzgledu onih nemških za-stopnikov, ki drve za modernim šovinističnim tokom in se vedno oddaljujejo od na-menov, ki jih treba doseči. Ne Čehom so-vražna politika traz, marveč umerjena prak-tična politika more pripomoči nemškim in-teresom do veljave.

Nikake krize, namreč ministerske, ne bomo imeli v monarhiji, akoravno se je rešilo železnisko vprašanje po volji Mažarov. Pred končno razpravo sta neki zapretila oba ministerska predsednika z demisijsko. Szell je pa sedaj dosegel namen, dr. Koer-berja so pa tako pogovorili, da se je tudi udal v neizogibno usodo. Največ je pa pri-pomogel po poročilih ogerskih listov vladar sam, da se je rešilo vprašanje brez krize. Cesar je namreč izrazil željo, da se zadeva reši na način, ki ne bo povzročil v sedanjih dneh krize ne v Avstriji in ne na Ogerskem. No, ko bi bil Szell tako malo dosegel, kakor dr. Koerber, bi se ne bil dal prego-voriti.

Nemški državni zbor prične jesen-sko zasedanje 14. t. m. Predstavil se bo zbornici novi državni kanceler grof Bülow, ki je že dosedaj vedno igral glavno ulogo v zunanji politiki. Posamezne stranke pridejo v zbornico v nastopnem številu: 49 nemških konservativcev, 21 mož državne stranke, 107 članov centruma, 50 nacionalnih libe-ralcev, 13 članov slobodne zveze, 27 somiš-ljenikov nemške-liberalne ljudske stranke, 7 članov ljudske stranke, 55 soc.-dem. in 14 Poljakov. Nemško socijalna »reformpartei« je razpadla in nje ostanki so se pridružili pe-šiči divjakov. Potikatoliški listi pišejo, da bo v prvih dneh na dnevnem redu zahteva centruma glede odprave zakona proti jezui-tom, glasila centruma pa o tem ničesar ne vedo.

Bolgarska železniška zveza s So-lunom. Ko je v naši monarhiji dozorelo vprašanje o zvezi s Turčijo, jeli so nakrat tudi Bolgari misliti na načrt, ki so ga ho-teli izvesti že pred poldrugim letom, nam-reč na progo Radomir Küstendil-turška meja. Železniški minister se neki že pripravlja na odhod v Beograd, da izposluje pri sultanu irado glede sklepa železnice pri postaji Ku-manowo solunske železnice. Tega načrta pa Bolgari bržkone ne bodo mogli izvesti, ker jim primanjkuje potrebnega drobiža. Pred poldrugim letom so oddali podjetniku dela za ravno to železniško progo, a z ozirom na prazne državne blagajne so morali takoj opustiti celo stvar. Tako bo bržkone tudi sedaj.

Don Karlos o gibanju karlistov. Najnovejši dogodki v Španiji, kjer vlada po najnovejših oficijelnih poročilih »vzorni mir« in je »zatrta zadnja četa karlistov«, obračajo pozornost na glavnega voditelja celega gi-banja, don Carlosa, ki ima svoj stalni sedež v Benetkah. Tu vsprejema v svoji palači vedno razne odposlance in tajne svetovalce iz Španije. Po njegovem mnenju je sedanje karlističsko gibanje v Španiji veliko večje važnosti, kakor si domneva vlada. Sedež upor je v Bergi in Fernols, dveh mestih Katalonije, a tudi drugod se prikazuje vsak dan več vstaških čet. Osebo se don Carlos ne udeležuje tega gibanja in je smatra se-daj tudi času neprimerno. Njegovi somišlje-niki so se pričeli gibati na lastno pest, ker so nezadovoljni s sedanjimi neznoznimi raz-merami v Španiji in ker pričakujejo rešitve od njih bede samo od »rey neto«, pravnega kralja. Vendar pa Carlos opetovano ponav-lja, da se je pojavil upor proti njegovi volji, kar se lahko sklepa že iz tega, da vlada po-poln mir v baskijskih pokrajinah, v Novari, Valenciji in Kastiliji, kjer so njegovi pristaši zelo številni.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. novembra.

Iz dež. šol. sveta. Nadučitelj Peter Gross v Zagorju je vsled svoje prošnje umirovljen. Učitelja pri Sv. Križu poleg Tr-žiča, I. Jezeršek, in v Horjulu, I. Po-korn, sta imenovana nadučiteljema. Učitelj v Planini pri Vipavi, I. Grad, je premeščen v Podrago; Ivana Simončič je imenovana definitivno za Dobravo pri Zasipu; Ljudmila Bukovic je premeščena iz Št. Petra pri Nov. mestu v Postojno. Za prvi razred ljudske šole v Dobrepoljah je dovoljena vspered-nica. Gimnazijski učitelj v Nov. mestu, M. Markič, je dobil naslov profesorja.

Umrla je včeraj v Meranu grofinja Apraxin, mati gospe baroninje Olge Hein, soproge kranjskega dež. predsednika.

Stoletnica Prešernovega rojstva.

Odbor za napravo spomenika našemu veli-kemu pesniku Francetu Prešernu je sklenil v svoji poslednji seji, pozvati načel-nike ljubljanskih narodnih društev na do-govor, kako bi se dostojno praznovala sto-letnica pesnikovega rojstva dne 2. decembra letos, ker se odboru ni posrečilo za ta dan pripraviti odkritja spomenika, kar bi bilo se-veda najpripravnejše slavlje. Da torej odbor zve mnenja načelnikov onih narodnih društev, ki bi utegnili sodelovati pri nameravanim praznovanju pesnikove stoletnice, sklical je podpredsednik imenovanega odbora g. prof. Rajko Perušek namesto obolelega pred-sednika g. župana Hribarja načelnike na-rodnih društev, da blagovolijo prisostvovati v petek dne 9. novembra ob šestih zvečer v veliki dvorani mestne hiše sestanku in razgovoru, kako naj se proslavi stoletnica.

Slovensko gledališče.

Jutri v soboto 10. t. m. pojeta se drugič in najbrž zadnji-krat v sezoni operi Suppejeva »Lepa Gala-tea«, ki je pri prvi predstavi lep vspeh do-segla, ter Blodekova opera »V vodnjaku«, v kateri nastopita tudi altistinja Radkiewicz in basist Vašiček. — V torek 13. t. m. poje se po večletnem prestanku zopet enkrat naj-priljubljenejša opera našega laškega oper-nega repertoarja »Trubadour«.

Bohinjska železnica. Železnisko mi-nisterstvo je dovolilo v Boh. Beli postaja-lišče za osebni promet in obljubilo v slu-čaju potrebe tudi za tovarni promet.

Nove spletke. Današnji »Slovenski Gospodar« pod tem naslovom priobčuje uvodni članek, v katerem mej drugim od-krije naslednji zanimivi načrt naših »prij-a-teljev«. »Kakor izvemo iz zanesljivega vira, Peter Končnik ne bo dolgo ostal na Kranj-skem, ampak bo tamkaj preživel samo pre-hodno dobo. Potem pa ga dobimo na Šta-jarsko nazaj in sicer na Linhartovo mesto. Peter Končnik se bo moral umakniti gosp. Linhartu. Kdor je opazoval zakulisne do-godke, ki so se vršili v zadnjem času v Gradcu in na Dunaju, je vedel, da Linhart ne bo več dolgo ostal na Štajarskem. Na Dunaju je zgubil zaupanje, v Gradcu pa so spoznali njegovo strokovno nesposobnost. Mislili smo seveda vsi, da bo moral Linhart prostovoljno stopiti v pokoj. Toda Linhart ne bi rad šel v pokoj in oklenil se je ba-rona Heina. Ta nima ničesar proti Linhartu, da pride ob novem letu na Kranjsko, in ni-česar proti Petru Končniku, da nadaljuje svojo karijero na Štajarskem«.

Zborovanje kat. pol. društva v Kozjem bo prihodnje nedeljo dne 11. no-vembra ob 4. uri popoldne v prostorih g. Fr. Gučeka, ter se bo volil nov odbor. K zborovanju v Kozje pride tudi g. Anton Ko-rošec iz Maribora. Pridite torej zavedni kat. Slovenci kozjanskega okraja v nedeljo v prav obilnem številu v Kozje.

Zahvala. Ker so mi povodom mojega godu čestitke došle v tako obilnem številu, da mi ni mogoče, se slehernemu gospodu zahvaliti, naj blagovolijo, da po tej poti izrazim vsem pred. gospodom svojo prisrčno zahvalo. — Dr. Klofutar, stolni prošt.

Volilci v Ljubljani pozor! Volilni zapisnik za V. skupino je v mestni dvorani do 14. t. m. razgrnjen na upogled. Tudi imenik volilcev za volitev poslanca deželnega stolnega mesta Ljubljane je ondi razgrnjen. Vseh volilcev v V. skupini je dosedaj vpi-sanih kakih 7000. Volilci, reklamujte svojo volilno pravico! Pridite na magistrat po-gledat, ako ste zapisani v imeniku. Delavsko

tajništvo daje o tem pojasnila vsak večer od 7. do 9. ure zvečer v »Katol. Domu«.

Joure-fixe meščanskega kluba se je včeraj prav dobro obnesel. Po srčnem pozdravu za društvo jako delavnega predsednika g. A. Lednika je bilo veleznimivo predavanje g. kanonika Sušnika o gramofonu. Govornik je razložil prav poljudno in vsem umljivo v glavnih potezah bistvo, na katerem sloni vsa nova iznajdba telefona, fonografa in gramofona. Nato je začel celovati gramofon sam, katerega je prijazno dal društvu za ta večer na razpolago tukajšnji trgovec g. Fran Čuden. — Prihodnji četrtek bode zopet predavanje — poleg tega je preskrbljeno za petje in igranje na glasoviru. — Za društvo je vedno več zanimanja. — Sedaj je že nad 100 članov.

Preiskava v »Narodovem« uredništvu. V sredo je »Slov. Narod« opsoval g. Štefeta s hišnim kužkom »Kat. Doma«, ker ga je jezilo, da je g. Štefe spodil izpred dvorane »Katol. Doma« dva njegova odposlanca, ki sta se hotela utihotapiti na shod zaupnikov katol.-narodne stranke. Danes dopoldne je g. Štefe uložil predlog na kazensko zasledovanje proti odgovornemu uredniku »Slov. Naroda« Jož. Nollju ter uredniku Miroslavu Malovrhu ter se je takoj vršila hišna preiskava v uredništvu »Slov. Naroda« in »Narodne tiskarne«. Na veliko jezo je interveniral pri preiskavi g. Štefe sam. Dobilo se ni inkriminovane notice, pač pa se je opazilo, da je celo po tiskarni ležal marsikak star, zaprašen rokopis. Malovrh je v uredništvu »Slov. Naroda«, — seveda nemški — godrnjal: »Ich werde mich an das Justizministerium beschweren«.

V Pulju bi se laški stranki pri obč. volitvi slabo godilo, ako bi ne dobila v II. in III. razredu pomoči od mornarice. V imenu Lahov se dogovarja sedaj z mornarico g. Frank, v imenu mornarice pa ravnatelj mornarične šole v Pulju Kofiatseh. Kompromis je menda že sklenjen. Da si v II. in III. razredu s pomočjo mornaričnih glasov lahonska stranka zagotovi zmago, bode I. razred popolnoma prepustila mornarici.

S Koroškega se nam poroča: V Rožku je za četrto in peto kurijo izvoljenih za vsako kurijo po štiri nemškonacionalnih volilnih mož. V Vrbi je v peti skupini zmagal jeden nemškonacionalni volilni mož, v četrti skupini pa sta zmagala dva nemška volilna moža.

Iz Celovca, dne 8. novembra. Vodja tukajšnjega duhovnega semenišča, č. g. o. J. Schnieder S. J. se je radi bolehnosti moral odpovedati svoji službi. Premiščen je na Dunaj. Na njegovo mesto je pozvan č. g. o. Karol Lude wig, dosedaj pridigar na Dunaju.

Deželnozborska volitev v Gradcu. Dne 13. t. m. se bo bil v Gradcu boj za deželnozborski mandat graških predmestij. Kandidat nemških nacijonalcev je graški župan Graf, kandiduje pa tudi znani Feichtinger.

Učiteljske premembe na Štajerskem. Nadučitelj pri sv. Antonu, okraj Sevnica, je postal g. Ivan Zupančič, učitelj pri sv. Antonu v Slov. goricah je postal g. Anton Vogrinc, učiteljica pri Sv. Križu pri Slatini učiteljska supletinja Ana Ambuš, učiteljica v Bizelju pa je postala Marija Hiti, na deški šoli v Trbovljah-Vode, okraj Laško, gđ. Ida Mazi, dosedaj učiteljska supletinja v Trbovljah.

Ljubljanske novice. Umrli je mati tukajšnjega trgovca J. S. Benedikta, gospa Jožefa Piskar. — Aretovan je bil včeraj popoldne na južnem kolodvoru delavec Ciril Plesničar iz Voglarjev, ki je ukradel delavcu Jožefu Erjavcu večji denarni znesek. Pri aretovancu so dobili še 170 K. — Ponesrečil se je včeraj hlapec Valentin Terbanc. Na Dunajski cesti št. 16 mu je pal na nogo sod ter ga znatno poškodoval.

Goriško krščansko-socialno delavstvo je imelo preteklo nedeljo dobro obiskani občni zbor »Katol. slov. delavskega društva«. Govorili so na občnem zboru: dr. I. Pavlica, društveniki Krapež, Lovišček, Dugar, Bernik, dr. Andrej Pavlica. Društvenik Jakob Podgornik je stavil predlog, naj bi si društveno vodstvo prizadelo, da dobe v Gorici enkrat toli za-

željeno popoldansko službo božjo v slovenskem jeziku. Novi odborniki, ki so bili soglasno izvoljeni so: dr. Jožef Pavlica, Janez Lovišček, G. Likar, Jos. Ličen, Fr. Blazica, Janez Leban, Lutman iz Št. Andreža, A. Kuzmin, Mat. Bernik, Jož. Mihelj, J. Lutman. Namestniki: dr. Oblak, Luka Dugar, Anton Hvala, Leop. Lisjak, Andrej Rojec in Iv. Bajt. Pregledovalci računov: dr. A. Pavlica, Dermastia in Pičulin.

Dramatično predstavo priredi v nedeljo narodna čitalnica v Črnomlju. Igrali bodo burko »Pojdimo na Dunaj«.

Bogat lov. Neka tržaška družba »nimrodov« je bila v nedeljo na lovu v Rodiku ter je ustrelila tri zajce, eno kokoš, enega kozlička in eno — kravo. Slava!

Russki kružok v Trstu ni dovoljen. Iz Trsta se nam piše: Vložili smo na tukajšnjem namestništvu pred nekoliko tedni pravila ruskega kružka, doslovno istega besedila, kakor jih je v Ljubljani potrdila deželna vlada. No, primorsko namestništvo ni našlo nič manj nego sedem razlogov, iz katerih jih je zavrnilo. Tudi to je znamenje časa in razmer!

Iz blejskega kota dne 6. nov. Pretekli teden so blejski orožniki aretovali v Spod. Gorjah slaboumnega človeka v Bohinju, o katerem se splošno meni, da je zažgal na Boh. Beli in katerega so neki tudi dan pred požarom videli na Dovjem. V Gorjah je neki govoril: »Na Boh. Beli in na Dovjem so se krave pekle, pri vas se bodo pa prav kmalo ljudje«. — Strah je bil vsled tega splošen. Ljudje so čuli celo noč in stražili po vaseh. — Naj bi vendar tacemu človeku odkazali stalno mesto — v blaznici na Studencu!

Zopet medved. Iz Staregatrga pri Ložu. V torek dne 6. t. mes. lovili so na zajce in srne v lovu dr. M. Neubergerja pri Podložu. Kar prilomasti k lovcu Jožefu Lavrič velik medved. Imel je v puški debele šibre, ga hitro ustrelil in s prvim strelom tudi podere. Ker sam ne gre k njemu, se približa med tem jeden gonjačev s puško. Kako se zavzame, ko se mu postavi medved po konci, a ga tudi ta ustrelil še dvakrat. Akoravno je pa dobil že šest strelcev, je vendar bil še živ in so mislili, da je že končal. Med tem pride voznik, da ga odpelje. Jeden lovec gre tedaj k njemu in ga s sekiro potolče po hrbtu, kar se vzdigne in lomasti v goščo, loveci pa debelo gledajo za njim in si očitajo: Na, zdaj ga pa imamo! A k sreči zopet kmalu obleži in tu ga od blizu jeden s kroglo usmrti. Tehta 2 stota 62 funtov in je svetlorjave barve. Letos se klati pri nas več teh kosmatincev, kateri ljudi zelo prestrašijo, kedar nanje zadevajo, a še huje se prestraši mrcina sam. Prišli so iz gozdov na bogato obrodivše drenulje in hruške, pa si radi svoje kosilo tudi s korenjem, repo in svežo deteljo posladkajo.

Nemški »Studentenheim« v Celju je imel v preteklem društvenem letu 66.628 kron 53 h prometa Darovi so znašali 798 kron 31 h, gojenci so uplačali 33.712 kron, društveni doneski so znašali 2775 K 80 h dežela je dala za prvo polovico leta 2000 kron, za prodajo razglednic se je dobilo 80 kron. V zavodu je bilo 70 dijakov. Letos je v »Studentenheimu« 68 dijakov. V zavodu so se pričeli učiti tudi — slovenščine!

Upravna Save pri Verneku in Hotiču se v kratkem prične.

Na včerajšnji živinski semenj v Ljubljani so prignali 603 konje in vole, 341 krav in 50 telet.

Zašla v Trst je neka stara žena imenom Marija Simončič, rojena v Moravčah na Kranjskem. Ona pravi, da je prišla z Reke, kar pa ni verjetno, ker ima hranilno pošno knjižico za Trst in sicer via Giorgio. Bivati je morala pri neki Alijančič Ani. Ženo so obšle slabosti v ulici Acquadotto ter je padla na tla. Mimoidoča Slovenka Rapotec se je je usmiliła ter jo sprovela v zavod sv. Nikolaja. Eventuelni nje sorodniki so naprošeni, da pridejo po njo v ulico Stadion št. 19. I. nadstropje. »Ed.«

Meteor. mesečni pregled. Minuli mesec vinotok je bil srednje tople in precej moker. — Opazovanja na toplomeru dajo povprek v Celsijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 8-2°, ob dveh popoldne 14-1°, ob devetih zvečer 10-4°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 10-9°, za

0-5° nad normalom. — Opazovanja na tlakomeru dajo 736-6 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 16 mm nad normalom. — Mokrih dnij bilo je 11, padavina znaša vsega skupaj 188-0 mm. — Med vetrovi sta prevladovala jug in severovzhod.

Zdravje v Ljubljani od 28. oktobra do 3. novembra. Število novorojencev 24, mrtvorojencev 2, umrlih 22. Med njimi za jetiko 2, vsled mrtvouda 1, vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 18. Med njimi je 6 tujcev in 9 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli: za tifuzom 2, za vratico 5, za trachom 1.

V mestni ljudski kopeli oddalo se je od 28. oktobra do 4. novembra letos vsega skupaj 417 kopelj in sicer za moške 368 (pršnih 250, kadnih 118), za ženske 49 (pršnih 9, kadnih 40).

Poskušen samomor v bolnici. V Gorici je ponoči skočil iz bolnice na cesto 29-letni učitelj Josip Bitežnik iz Grgarjev. Obležal je na cesti v krvi. Revezu se je zmešalo.

Zaprl so v Gorici 16 let starega mizarja Fr. Šuligoja, ki je kričal: »Živela anarhija!«

60 000 kron je glavni dobiček loterije za invalide. Izplača se v gotovini po odbitku 20 %. Opozarjamo, da je žrebanje 10. novembra 1900.

Društva.

(Pevsko društvo »Slavec«) priredi v nedeljo dne 11. t. m. v vrtnem salonu »Narod. doma« »Martinov večer« s sodelovanjem »Meščanske godbe«. Vspored: Petje, godba, solo nastop »Martinovih gosij« in ples. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 60 v. za osebo, čč. društveniki prosti. Posebna vabila se niso razpošiljala. K obilni vdeležbi vabi odbor.

(I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani) V društveno pisarno, Dvorni trg. št. 1 hodijo stranke vedno bolj pogostoma popravevat, je li kako stanovanje prazno. P. n. društveniki naj torej takoj naznanijo v pisarni, če imajo stanovanje oddati. Uradne ure vsaki dan izjemši nedelje in praznike od 5½—7. ure zvečer.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 9. novembra. Bivši državni poslanec dr. Kramar je prišel z ženi-
vnijskega potovanja na Dunaj, kjer je nadzoroval v svojem tukajšnjem stanovanju odpošiljatev svoje oprav. Ko je hotel premakniti nek težak zaboj, zgrudil se je nezavesten. Pravijo, da je dobil težke notranje poškodbe. Dr. Kramar je moral v sanatoriju Löw prestati težko operacijo.

Dunaj, 9. nov. (C. B.) Iz Offenbacha javljajo: Sinoči sta tu trčila dva osobna vlaka. Pri tej priliki se je razpočil kotel za plin, vsled česar sta se vnela oba zadnja vozova. Potniki v razbitih vozovih so se rešili z neznatnimi praskami, v zadnjem vozu so pa zgoreli bržkone vsi (8) potniki. Trije potniki in jeden sprevoznik so lahko ranjeni.

Lvov, 9. nov. Tu se čuje, da bodo deželni zbori sklicani 27. novembra.

Pizek, 9. nov. (Hilsner pred porotniki.) Včeraj je bil mej drugimi na vrsti priča žid Lang. Glede njegovih izpovedi je predlagal dr. Auredniček, naj se pozove v potrdilo izpovedanega še druge priče, »ker tu izpoved žida ne velja toliko, kakor kristijana«. Ker so začeli mrmrati razni porotniki, je izjavil dalje: »Ne menim porotnikov, marveč širšo javnost.« Klici mej porotniki: »Ta ne odločuje tukaj!« Dr. Baxa: »Tu odločujejo porotniki! Sicer pa ne pride jeden žid na jednega kristijana, marveč stoji tu deset židov proti jednemu kristijanu!« Dobro-klici mej občinstvom in porotniki.

Zagreb, 9. nov. Uradni list objavlja kraljevo pismo, s katerim se sklicuje deželni zbor na 15. t. m.

Budimpešta, 9. nov. Posl. zbornica je po debati, ki je trajala osem dnij, sprejela deklaracijo prestolonaslednika po govoru Szellovem, ki je podal predlog, naj se uvrsti točka glede odstavkov 1. in 2. postavbe z leta 1822, glasom katerih se imajo vsa vprašanja glede prestolonasledstva uravnati po teh

točkah. Zbornica je to deklaracijo z veliko večino sprejela.

Cannes, 9. nov. Včeraj se je tu v kapeli vile Marije Terezije vršila poroka princezinje Marije Kristine burbonske z nadvojvodo Petrom Ferdinandom. Poročil ju je škof v Nizz, mons. Chaton.

Rim, 9. nov. »Agencia Stefani« poroča: Kralj Viktor Emanuel je včeraj podpisal dekret, s katerim se razpušča občinski zastop v Neapolju in imenuje državni svetnik Huala kraljevim komisarjem. Drugi dekret določa, da mora posebna komisija pod predsedstvom senatorja Sarede preiskati vse oddelke mestne uprave.

Rim, 8. novembra. V včerajšnji seji neapoljskega zastopa sta podala ostavko župan in njegov namestnik. Isto je storilo več zastopnikov. Večina je potem izvolila novega župana in namestnika, ki pa nista vsprejela izvolitve.

Rim, 9. nov. Ustanovil se je poseben policijski urad, ki bode skrbel za varnost kraljeve rodbine.

Rim, 9. nov. Angleška vlada je izdala odlok, ki odpravlja na Malti laški uradni jezik.

Pariz, 9. novembra. Poslanska zbornica je včeraj z 254 proti 214 glasovom zavrgla kolektivistiške doktrine, ki jih je razvijal Millerand na nekem shodu. Po dolgi, pozno v noč trajajoči debati je končno večina izrazila ministerstvu zaupanje. Govori se, da kriza ni več daleč.

Madrid, 9. nov. »Agence Fabra« javlja: Na celem polotoku vlada popoln mir. Karlistiške tolpe so se poskrile. Več karlistov bo pozvanih pred vojno sodišče.

Bruselj, 9. nov. Krüger pride 19. t. m. v Pariz in zahteva popolne časti načelnika države.

Novi-York, 9. nov. Iz Pekina poročajo 3. t. m.: Grof Waldersee je potrdil smrtno obsodbo nad petimi odličnimi kitajskimi uradniki v Paotingfu.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B—č.

(Dalje.)

V daljšem pogajanji ne pride do nikačega soglasja. Po majhni, za Francoze ugodni bitki, se le-ti začno znova pogajati.

Naposled se stranki dogovorita in vojvoda obljubi, da don Gonzalo prestane oblegati Casale, če bi se pa ta branil, združiti se ima savojski vojvoda s Francozi, da skupno napadejo Milan. Don Gonzalo je vesel, da odnese zdravo kožo, in neha oblegati Casale, kamor takoj pride četa Francozov posadki na pomoč.

Tedaj je Achillini zložil na kralja Ludovika slavni sonet:

»Le krčšite se iskre, in železo kujte; in drugi sonet, v katerem pozivlja kralja, da naj osvobodi sveto zemljo. A pesnikove besede se navadno ne poslušajo.

Dogodki o katerih bi mislil, da so posledica njih oduševljenja, so bili že preje dogovorjeni. Kardinal Richelieu sklene, vrniti se na Francosko radi važnih opravkov. Girolamo Soranzo, beneški poslanec, bi rad ovrget ta sklep, a kralj in kardinal se nista brigala za njegovo grozo, kakor tudi ne za pesnikove verze in sta se z večjim delom vojske vrnila, zapustivši v Susi šest tisoč mož, da bi zasedli gorsko sedlo in čuvali, da se drži sklenjena pogodba.

V tem ko francoska vojska odhaja, bliža se Ferdinandova od druge strani in udere v Grigione in Valtellino, prodirajoč proti Milanu.

Razven drugih nevarnostij, ki so združene s takim prehodom, izvedel je tudi zdravstveni svet, da v teh četah razsaja kuga, ki zmirom tli v nemških četah, kakor trdi Varghi, ko pripoveduje o oni kugi, katero so Nemci zanesli v Florenco.

Alessandro Tadino, član zdravstvenega sveta (bilo jih je razven predsednika šest; dva zdravnika in štirje uradniki) dobi od svetovalstva povelje, kakor pripoveduje v svojih poročilih, da naj namestnika opozori

na veliko nevarnost, ki žuga deželi, ako bi nemške čete šle do Mantove, kakor se je govorilo.

Po vedenju don Gonzalo posnemamo, da bi si zelo rad priboril častno mesto v zgodovini, kar se mu je tudi posrečilo. Kot se navadno ne zgodi, ni se zapisalo velevažno dejanje, katero je storil, ko je odgovoril zdravniku Tadino. Rekel je, da ne vé kaj početi, da slava in čast, radi katere so odrinile nemške čete, več tehta nego preteča nevarnost, da hoče vse potrebno ukreniti in zaupati na božjo previdnost.

Da bi vse potrebno ukrenili, predlagata zdravnika v zdravstvenem odboru (Tadino in senator Settala, sin slavnega Lodovico), da se pod hudimi kaznimi prepove kupovati od vojakov kake reči. A predsednik ni mogel uvideti, da je to potrebno. Tadino pravi: „ta mož je bil zelo dober, a ni mogel umeti, da bi občevarje z vojniki in kupovanje njih blaga moglo škoditi komu na zdravju.“

To mesto navajamo kot neko posebnost tedanjega časa. Kajti odkar obstojajo zdravstveni sveti, nikdar še ni tako sklepal noben predsednik, če to sploh moremo imenovati sklepanje.

Kmalu po onem odgovoru mora iti don Gonzalo iz Milana; njegov odhod je bil zelo klavern. Odstavljen je bil radi slabih posledic vojne, katero je on provzročil; ljudstvo ga je napadalo radi lakote, katero je moralo trpeti pod njegovo vlado. — Kaj je storil za kugo, tega nikdo ni vedel ali pa se ni briga za to razven zdravstvenega odbora, posebno dveh zdravnikov.

Iz svoje palače je odrinil v potni kočiji, sredi straže helebardirjev; spredaj sta jahala dva trobentača, sledile pa so druge plemenitaške kočije, da bi ga spremile na zadnji poti. Na stolnem trgu je bilo zbranih mnogo otročaje, ki ga vsprejmó z žvižganjem in tekó za vozom.

Ko pride sprevod v ulico, ki pelje proti ticinskim vratom, zaide mahoma v veliko gnječo, ki ga je tam čakala; ljudje tem bolj vró skupaj, ker trobentača neprehoma trobita od dvorne palače do vrat. Ker je bil jeden izmej njiju pokaran, češ da je s trobentanjem privabil ljudstvo, odgovori dotični naravnost: „Dragi gospod! Jaz pravim takole: Če Njegova Svetlost ni rada slišala trobentanja, lahko bi zapovedala, da preneha.“ A don Gonzalo ničesar ne zapove, ker ni hotel pokazati svoje bojzani, ker se je bal, da s tem množico še bolj ne razdraži, ali ker je bil res nekoliko zmešan. Straža zaman odriva gnječo, ki teče za vozom in kriči: „Poberi se, draginja, poberi se kri revežev!“ Blizu vrat začne tudi metati kamenje, opeke, krepelca, vse, kar ji pride pod roke, kar se navadno zgodi pri tacihi prilikah. Del množice hiti na zidovje in v slovo meče na kočijo razne predmete. Potem se množica razkropi.

Na mestu don Gonzala pride markiz Ambrogio Spinola, čegar ime je že v holandskih vojskah postalo znamenito in slavno. Mej tem je nemška vojska pod poveljstvom grofa Rambaldo di Collalto, laškega poveljnika, ki pa ni bil tako slaven, dobila odločilni ukaz, napasti Mantovo. Sredi kimovca udere v Milansko. (Dalje sledi.)

Plesno svileno blago gld. 6:30

in višje! — 14 metrov! — poštnine in carine prosto! Vzorci z obratno pošto; ravno tako črne, bele in bar. vene Hennebergove svile od 45 kr. do gld. 14:65 meter.

G. Henneberg, tovarne za svilo
(c. in kr. dvorni zalagatelj) v Curihu. 13 5-3

Cena žitu na dunajski borzi

dné 8. oktobra 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	K 7:88 do K 7:89
Rž za pomlad . . .	7:63 » » 7:64
Turšica za maj junij '01 »	5:32 » » 5:33
Oves za pomlad . . .	5:85 » » 5:86

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306:2 m. srednji zračni tlak 736:0 mm.

Ura	Čas opa- zevanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebes	Podavila v 24 urah
8.	9. evr.	739:7	10:1	sl. jzah.	oblač.	
9.	7. jutu.	739:4	9:4	sl. svzh.	oblač.	0:0
10.	2. popol.	738:6	12:0	brezvetr.		

Srednja večerajšnja temperatura 10:2 normale: 5:4°.

996 1-1

Josip Benedikt naznanja v svojem in v imenu svoje rodbine kakor vseh s ojih sorodnikov pretužno vest, da se je njegova iskreno ljubljena mati, gospa

Josipina Piskar

vdeva o. k. kontrolorja pri glavnem davčnem uradu

po dolgi bolezní dne 9. t. m. v 84. l. svoje starosti po prejemu sv. zakramentov za umirajočo v boljšo bodočnost preselila.

Pogreb drage ranjke h de 10. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Pred Škofijo št. 14.

Sv. zadušne maše brale se bodo v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 9. novembra 1900.

Ranjka bodi priporočena v blag spomin.

Luskinasto-oklopna barva

je uporabljiva za okrasje, preprečuje rjo, daje lep kovinasti lesk. Sosebno priporočljiva za prevlako predmetov, kateri trpé vsled vremena, n. pr. mostovi, železne konstrukcije, konstrukcije pod vodami, vrtno ograje, strešice nad prodajalnici, shrambe za plinove zvončke, železne predmete sploh itd. Edina prodaja za Kraljevo pri trdnici BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice. — Vnanja naročila proti povzetju.

Vzorci na zahtevo zastoj. 228 4 11-6

Učenca

za pozlatarski in podobarski obrt vsprejme

Franc Toman v Ljubljani,

Valvazorjev trg št. 1. 981 12 9

SLOVENC!

pristopajte k

„Naši straži“!

Dunajska borza.

Dne 9. novembra.	
Skupni državni dolg v notah . . .	97:50
Skupni državni dolg v srebru . . .	97:35
Avstrijska zlata renta 4% . . .	114:65
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron . . .	98:55
Ogerska zlata renta 4% . . .	114:85
Ogerska krona renta 4%, 200 . . .	90:35
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld. . .	1692:—
Kreditne delnice, 160 gld. . .	662:50
London vista . . .	240:65
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj . . .	117:65

Dne 8. novembra.	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld. . .	170:—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld. . .	162:—
Državne srečke l. 1864, 100 gld. . .	203:—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . .	94:30
Tisne srečke 4%, 100 gld. . .	—
Dunavske vravnave srečke 5% . . .	252:50

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878 . . .	106:—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% . . .	93:75
Priporitne obveznice državne železnice . . .	410:—
južne železnice 3% . . .	321:50
južne železnice 5% . . .	119:75
dolenjskih železnice 4% . . .	99:50
Kreditne srečke, 100 gld. . .	393:—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. . .	350:—
Avstrijskega rubečnega križa srečke, 10 gld. . .	42:50
Ogerskega . . .	5
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld. . .	12:50
Rudolfove srečke, 10 gld. . .	59:—

Salmove srečke, 40 gld. . .	175:—
St. Genois srečke, 40 gld. . .	198:—
Waldsteinove srečke, 20 gld. . .	—
Ljubljanske srečke . . .	50:—
Akcie južne avstrijske banke, 200 gld. . .	273:—
Akcie Ferdinandove sev. želez., 1000 gld. st. v. . .	6252:—
Akcie tržaškega Lloydja, 500 gld. . .	803:—
Akcie južne železnice, 200 gld. sr. . .	112:50
Splošna avstrijska stavbna družba . . .	154:—
Montanska družba avstr. plan. . .	424:—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld. . .	475:—
Papirnih rubljev 100 . . .	254:50

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni svetovi za dosegajo visocoga
obvestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.

Zahvala.

998 1-1

Kot nečak pokojnega župnika Mesarja štejem si v dolžnost v svojem in vseh sorodnikov imenu zahvaliti najsrčneje vse, ki so kaj pripomogli, da se je mojemu pokojnemu stricu napravil dostojen nagrobni spomenik in ki so se udeležili svečanosti odkritja, v prvi vrsti č. g. župniku J. Pibru, ki je vso stvar sprožil in vodil, č. g. dekanu Razboršku za duhovno opravilo, ganljivi govor in drugo podporo, vsem gospodom duhovnikom in konečno vrlim Bohinjem, ki so kljub daljni poti v tolikem številu prispejli pomoliti na grob svojega župnika. Bog bodi plačnik Vam vsem!

V Ljubljani, dné 7. novembra 1900.

Ivan Mesar,
solrudnik „Katoliške Bukvarne“.

Služba organista in cerkvenika

oddá se s 1. decembrom t. l. Kdor hoče podučevati v šoli za silo, ima prednost.

995 3-1 Župni urad Sela, p. Kamnik.

IVAN KORDIK v Ljubljani

Prešernove (Slonove) ulice šte. 10—14

priporoča svojo veliko zalogo 977 4-2

gumijevih čevljev,

zimskih copat

za Miklavža

vsakovrstne igrače

po najnižji ceni na

drobno in debelo.

Za čevljarje, sedarje in krojače vsakovrstne potrebščine.

Vsprejme takoj trgovskega učenca.

Hiša je na prodaj

iz proste roke v Škofji Loki št. 83 na Spodnjem trgu. Hiša je zidana, z opeko krita, jednonadstropna.

Več se izve pri posestnici M. Dolinar.

Slavnemu p. n. občinstvu se uljudno naznanja, da se je pričela

v soboto 3. novembra 1900
v Prešernovih ulicah šte. 1

v Friš-ovi palači

velika prodaja blaga

in sicer pride na prodaj:

Velika partija sukna, med tem angleško in brnsko sukno in blago za haveloke.

Velika partija raznega volnenega blaga za dame in barvanega barhenta od 15 kr. meter naprej.

Velika partija Smyrna-preprog (tepihov) vsake velikosti, kakor preproge za pred posteljo in za na stene. Preproge, 2 metra široke in 3 metre dolge, po gld. 5:90

Velika partija svilnatih blaga, med tem najnovejši vzorci Taft-svile, po 95 kr. meter.

Velika partija modroev. približno 500 komadov, iz neke konkurzne mase, od 30 kr. višje.

Vrh tega še nekaj izvanredno cenih partij raznega blaga.

Ker se bode omenjeno blago po izvanredno nizkih cenah prodalo, je upati, da se izbira v kratkem zmanjša, in je tedaj priporočljivo, da se vsakdo, kdor želi to ugodno priliko uporabiti, pravočasno z nakupom preskrbi.

976 5

Št. 36 310.

Razglas.

991 3-3

Z ozirom na § 25. zakona z dné 2. aprila 1873 (drž. zak. št. 41) in na pristavek k temu paragrafu (zakon z dné 14. junija 1896, št. 169 drž. zak.) se javno naznanja, da so

imeniki volilcev ljubljanskega mesta

za razpisane občne nove volitve za poslansko zbornico državnega zbora in sicer: 1.) imenik volilcev za volitev iz občnega volilskega razreda in 2.) imenik volilcev za volitev poslanca deželnega stolnega mesta Ljubljane že sestavljeni in bodo razgrnjeni

od 7. do 14. t. m.

v mestni dvorani na vpogled.

Ugovore zoper te imenike vložiti je tukaj do zadnjega prej določenega dneva in je vsakemu ugovoru priložiti dokazila za trditve ugovorov, ako bi iste ne bile občno znane.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 6. novembra 1900.

Velika loterija za vojake-invalida

Žrebanje jutri.

z dobitki v zlatu in srebru.

Glavni dobitok 60.000 kron

v gotovini z 20% odbitka.

Srečke za invalide po 1 krono

priporoča J. C. Mayer v Ljubljani.

118 14